

DuM Basisschool
Visie op goed onderwijs

Onze visie op goed onderwijs: Een verbinding tussen de 5 opdrachten van Katholiek Basisonderwijs en het leerplan

Inspiratiebron voor onze schooleigen visie:

STRENGTH IN UNITY

The power of a couple or team pulling together,
working for the same goal,
striving to reach a common destination,
is far greater than the sum of its parts.

STERKTE IN VERBONDENHEID

De kracht van een duo of team,
werkend voor eenzelfde doel,
strevend om eenzelfde bestemming te bereiken
is veel groter dan de som van haar delen.

Wij willen met onze visie:

→ Kinderen laten ontwikkelen tot vrije, competente en solidaire mensen die zin en betekenis vinden in leven en leren.

→ Optimaal inspelen op onze schooleigen context en op de unieke talenten van elke leerling met bijzondere aandacht voor wie het moeilijk heeft en voor diegenen die extra uitdaging kunnen gebruiken.

→ Geloven in de groeikracht van ieder kind

Bij het realiseren van deze visie rekenen we op een constructieve samenwerking met ouders die we zien als ervaringsdeskundigen en leerkrachten als onderwijsprofessionals, om onze kinderen optimale groeikansen te bieden.

Waarom kiezen voor DvM Basisschool?

- Een 'warme' school met **oog voor ELK kind** en zijn/haar noden.
- We bieden **kwalitatief sterk onderwijs** gedragen door een **gedreven en hecht schoolteam**.
- We **staan open voor vernieuwingen** zowel wat materialen betreft (digiborden, ict-materialen, gebouwen) als naar didactische aanpak.
- We hebben een **degelijk uitgebouwd zorgbeleid**. Hierdoor is er een goede voorbereiding van KS naar LS en naar het secundair.
- We hebben **oog voor waarden**: respect, verbondenheid, verantwoordelijkheid.
- **We verbinden leven en leren met elkaar**.
- **We werken aan een hechte schoolgemeenschap via ons jaarthema**

Hoe doen we dit?

1. We werken aan een schooleigen christelijke identiteit.

- We willen met onze school **waardengericht onderwijs** bieden met zijn fundament in de **christelijke traditie**.
- Voor dit waardengericht onderwijs richten we ons naar de twee bakens: **UNICITEIT** en **VERBONDENHEID**.
- Het doel van onze opvoeding is te werken aan de realisatie van de 'Droom van het Rijk Gods'. Dit door aandacht te schenken aan ALLE leerlingen en leerkrachten om te groeien naar **een hechte en liefdevolle schoolgemeenschap**.

2. We werken aan een geïntegreerd onderwijsinhoudelijk aanbod.

- Via de 10 ontwikkelvelden met onderliggende ontwikkelthema's zetten we de **harmonische ontwikkeling van onze kinderen centraal**.
- We zorgen voor een ontwikkelpad doorheen de volledige schoolloopbaan en trachten zo de **verticale samenhang** van de onderwijsinhouden te bewaken.
- Doordat we de ontwikkelvelden en thema's voortdurend met elkaar verbinden willen we tevens de **horizontale samenhang** van onderwijsinhouden garanderen.
- Vanuit onze autonomie als school werken we **leerarrangementen op maat** uit.
- Te verwachten leeruitkomsten formuleren we in de 'IK-zin'.
- Het geleerde wordt zowel binnen als buiten de schoolmuren toegepast en bovendien zorgen we voor **de integratie van het geleerde** binnen de persoon van de leerling.

3. Werken aan een stimulerend opvoedingsklimaat en een doeltreffende didactische aanpak.

a. Een stimulerend en veilig leerklimaat.

- We hanteren welbevinden, betrokkenheid en verbondenheid als kernwaarden om de nodige competenties te ontwikkelen om te komen tot kwalitatief le(v)(r)en.
- Het werken met brede ontwikkelstappen verbonden aan ruime referentieperiodes op basis van leeftijd, laat ons toe om waar nodig te versnellen of te vertragen.

b. Werkelijkheidsnabij onderwijs.

- Vanuit kritisch-creatief en respectvol omgaan met wat eigen en anders is, met wat verbindt en onderscheidt, willen we onze leerlingen in staat stellen om bij te dragen aan een open, zinvolle, verdraagzame en duurzame samenleving, waar een plaats is voor iedereen.
- Door te werken vanuit authentieke en betekenisvolle situaties willen we kansen om 'in' en 'aan' het leven te leren ten volle benutten.

c. Een gezonde leerambitie.

- Vanuit ZILL werken we aan een gemeenschappelijk curriculum voor ELK kind van onze basisschool.
- We trachten de leerbehoeften op een realistische, voldoende ambitieuze wijze af te stemmen op de leerbehoeften van elke kind en op zijn/haar specifieke ontwikkelproces.

d. Rijke ondersteuning en interactie.

- We willen krachtig inzetten op de ontwikkeling van competenties die bijdragen tot interactie (socio-emotionele ontwikkeling & ontwikkeling van initiatief en verantwoordelijkheid).
- Onze leerkrachten maken het verschil en doen er toe:
  - > Nodigt uit tot reflectie, tot coöperatief samenwerken, tot dialoog en engagement.
  - > Is de mediator van het leren van de leerlingen.

e. Een begeleidende leerkrachtenstijl.

- De leerkracht treedt op als mentor die talenten ontdekt, ondersteunt, uitdaagt en begeleidt.
- We maken onze leerlingen onderzoeksvaardig en begeleiden hen in het ontwikkelen van leerstrategieën.

f. Benutten van LEER-KRACHT.

- De leerkrachten investeren in de ontwikkeling van de eigen pedagogische kennis en didactische expertise om gepast in te spelen op de specifieke behoeften van de leerlingen.
- We maken onze leerlingen bewust van de eigen mogelijkheden, ontwikkel- en leerkracht. Bovendien wil we bij de leerlingen de ontwikkeling van de wil en durf om de eigen ontwikkel- en leerkracht in te zetten en te benutten, aanmoedigen.

g. Effectiviteit van leren.

- We erkennen de veranderingen die de leerling maakt en de nieuwe ontwikkelkansen die daaruit ontstaan.
- We willen onze kinderen eigenaarschap over het eigen leren laten verwerven.

4. Werken aan de ontplooiing van ieder kind vanuit een brede zorg.

- We gaan om en **houden rekening met verschillen tussen kinderen** door een gedifferentieerde manier van werken. Het handelingsgericht werken met kinderen vormt de basis van ons zorgbeleidsplan.
- We trachten **gelijke onderwijskansen** voor alle kinderen te creëren. Vooral taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid zetten we in de focus.
- **We stemmen onze aanpak af op de specifieke onderwijsbehoeften van de kinderen** en nemen hiervoor het zorgcontinuüm als leidraad.
- We voorzien de nodige tijd die kinderen nodig hebben om binnen elke ontwikkelveld maximaal te ontwikkelen.
- We **investeren in samenwerking en overleg** om via een teamgerichte aanpak van het leren de daadkracht en draagkracht van ons schoolteam te versterken.

5. Werken aan de school als gemeenschap en organisatie.

- Binnen onze school als pedagogische gemeenschap is het **onze kerntaak om kinderen tot leren te brengen en hen te begeleiden in hun groeiproces van menswording vanuit een christelijke inspiratie door iedereen samen gedragen.**
- Vanuit een goed georganiseerd gemeenschap willen we het realiseren van het schooleigen pedagogisch project ondersteunen. Daarnaast investeren we in ons beleidsvoerend vermogen.

We streven naar kwaliteitsvol onderwijs

1. Vanuit het leerplan willen we werken aan de harmonische ontwikkeling van onze leerlingen.

Didactiek van de hoop

Vanuit een **optimistische visie** stellen we voor elke leerling hoge verwachtingen voorop. Tegelijk zorgen we voor een realistische en haalbare leerambitie, op maat en binnen de mogelijkheden van elke leerling.

We streven dagelijks **continue groei** na bij elke leerling vanuit het motto 'Ik kan het **NOG** niet'.

Dromen, durven en **doorzetten** zijn belangrijke motoren die leerlingen steeds in nieuwe, complexere of uitdagendere contexten brengen, net buiten de comfortzone.

Aanmoediging en **geruststelling** door de leerkracht creëert een veilige omgeving, stimuleert het vertrouwen tussen leraar en leerling en komt de leermotivatie ten goede.

Door leerlingen **betekenisvolle (nieuwe) contexten** en rijke ervaringen aan te bieden zetten we hen op weg om vermoede en onvermoede **interesses, voorkeuren en talenten** op het spoor te komen.

Door een aanpak die de **brede vorming** en **harmonische ontwikkeling** van alle leerlingen beoogt, brengen we hen tot het ont-wikkelen, ont-vouwen, ont-plooien van **hoofd, hart, handen en ziel**. Zo komt de leerling tot het zetten van '**ontwikkelstappen**'.

De leerkracht gaat de uitdaging aan om leven (leef-stof) en leren (leer-stof) zoveel als mogelijk met elkaar te verbinden vanuit het besef dat enkel zo hun leerlingen de wereld om hen heen grijpen en begrijpen en zo de competenties ontwikkelen om er op een positieve en zorgzame manier in te handelen en te leven, vandaag en morgen.

Fundamenten van brede vorming en harmonische ontwikkeling

We beseffen dat leerlingen geen onbeschreven blad zijn wanneer ze de klas binnenwandelen. Ze nemen actief deel aan de samenleving en zijn getuige van wat er in de wereld rondom hen gebeurt. Gedreven door een drang om die werkelijkheid te bevatten verwerven ze ook buiten de school kennis, vaardigheden, inzichten en attitudes. De **sociaal-culturele omgeving** waarin ze opgroeien heeft immers een sterke invloed op wat leerlingen kennen en kunnen en op hoe ze in het leven staan, denken en voelen. Leraren verbreden die wereld en **laten leerlingen verder en dieper kijken**. Daarbij hebben ze aandacht voor dieperliggende inhoud en onderliggende 'bouwstenen'. Ze helpen hun leerlingen door hen het gereedschap aan te reiken dat ze nodig hebben om maximaal **aan de samenleving te participeren**: autonoom, competent en verbonden...

Goede leraren doen ertoe! Ze gaan uit van een **focus** waarop ze hun aanbod en aanpak afstemmen. Die focus is het **resultaat van een beslissingsproces** waarbij drie vragen centraal staan:

- Wat zijn de onderwijsbehoeften van de leerling(en)?
- Wat biedt en vraagt de context?
- In welke mate realiseren we het leerplan?

Vanuit het antwoord op deze vragen kan de leraar doelen vooropstellen en starten met het ontwerpen van het efficiëntste onderwijsarrangement.¹ Daarbij benut hij/zij niet enkel dat wat al bij de leerling ontwikkeld is, maar gaat hij/zij voortdurend op zoek naar ontluikende groei.

---

¹ De wijze waarop de vooropgestelde ontwikkeling en doelen worden bereikt, het pedagogisch en didactisch aanbod in de vorm van lessen, leeractiviteiten, geboden ervaringskansen, organisatie van leerlingengroepen, belangstellingscentra, projecten, leeruitstappen...

Dit impliceert een **ontwikkelingsgerichte** aanpak. Daarbij wordt het leerplan gehanteerd als een handvat dat helpt om te komen tot samenhang en continuïteit in de ontwikkeling van leerlingen en dat voor de volledige duur van hun schoolloopbaan.

Professionele leraren en lerarenteams

Onze ontwikkelingsgerichte schoolwerking inspireert ons om de **professionele grondhouding** van de leraar en het lerarenteam te typeren aan de hand van de volgende **tien eigenschappen**:

Professionele leraren en lerarenteams...

1. geloven onvoorwaardelijk in de ontwikkeling en het leervermogen van elke leerling.

Zij:

- laten zich inspireren door de 'te verwachten leeruitkomsten' die bij elk ontwikkelveld en –thema zijn opgenomen;
- grijpen alle leerkansen die zich voordoen aan, richten de aandacht van hun leerlingen op deze kansen en moedigen hen aan om ze te grijpen;
- benaderen problemen als een uitdaging en zien ook obstructie of fouten als een leerkans;
- moedigen hun leerlingen aan om door te zetten, ook wanneer leren lastig is;
- durven platgetreden paden te verlaten en gaan actief op zoek naar nieuwe wegen die de ontwikkeling van hun leerlingen ten goede komen, durven 'omdenken';
- dagen hun leerlingen uit binnen betekenisvolle contexten, benutten en creëren ontwikkelkansen;
- ...

2. aanvaarden dat leren en ontwikkelen grillig, veelzijdig en eigen aan elke leerling zijn.

Zij:

- zijn geduldig en bereid om passend in te spelen op de grilligheid van leren en ontwikkelen, op sprongen die hun leerlingen soms maken in hun ontwikkeling;
- observeren aandachtig hun leerlingen en kijken breed met het oogpunt om ze door en door te kennen;
- proberen zich in te leven in de wijze waarop hun leerlingen de dingen ervaren en beleven, gaan in hun schoenen staan, kijken door hun ogen;
- zoeken verbinding met de persoon van elke leerling;
- werken met (open) opdrachten die uitnodigen tot divers leren;
- erkennen dat leerwegen verschillend kunnen zijn en ontwerpen gevarieerde onderwijsarrangementen op maat;
- differentiëren waar mogelijk en wenselijk;
- panikeren niet en plaatsen de ontwikkeling van hun leerlingen in het juiste perspectief;
- hanteren oordeelkundig de leerlijnen met ontwikkelstappen op basis van referentieleeftijden
- ...

3. werken aan de dieperliggende ontwikkeling van hun leerlingen in al haar facetten.

Zij:

- denken na over de vele facetten en de dieperliggende bouwstenen van een ontwikkeling, over de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan zodat hun leerlingen bepaalde dingen kunnen ervaren, opnemen, verwerken en weergeven;
- frustreren hun leerlingen niet onnodig met 'meer van hetzelfde', maar zetten in op wat er echt toe doet;
- hebben een goed zicht op de ontwikkeling van elke leerling en stemmen de verwachtingen daar op realistisch-ambitieuze wijze op af;
- zien en benutten de samenhang tussen de ontwikkelvelden, -thema's en hun onderliggende doelen en leerinhouden
- ...

4. gaan op zoek naar en werken in de zone van de naaste ontwikkeling, op maat van elke leerling.

Zij:

- gaan steeds op zoek naar wat een leerling nodig heeft om een volgende stap in zijn ontwikkeling te zetten;
- zijn bedachtzaam voor ontluikende groei bij hun leerlingen; volgen de ontwikkeling van hun leerlingen op een systematische en effectieve wijze op;
- stimuleren hun leerlingen om denkhandelingen uit te voeren met competentere anderen in hun omgeving (andere leerlingen, leraren, volwassenen ...);
- vermijden onnodige drempels en bruuske overgangen in de ontwikkeling van hun leerlingen; bewaken dat hun aanbod niet té moeilijk, té gemakkelijk of de volgende stap té groot is;

- respecteren 'het kind zijn' van hun leerlingen in leren en leven; stemmen de individuele leer- en zorgbehoefte van een leerling of een groep leerlingen, de hierbij passende interactiestijl, de inhouden die aansluiten bij de aanwezige of nog te ontwikkelen competenties en de taakkenmerken op elkaar af;
- hanteren de leerlijn als persoonlijk didactisch- pedagogische handvat, eerder dan als maatstaf voor de ontwikkeling van hun leerlingen;
- ...

5. zorgen voor een rijke ondersteuning en interactie.

Zij:

- erkennen dat leren een zaak is van leraar én leerling, nemen hun leerlingen serieus en betrekken ze bij de vormgeving van hun onderwijs;
- geloven in de wederkerigheid tussen leraar-leerling(en) en leerling-leerling, stimuleren en verrijken de interactie die nodig is om deze wederkerigheid te onderhouden;
- zetten in op betekenisonderhandeling door: voorkennis te appelleren, te onderhandelen met hun leerlingen, te zoeken naar nieuwe verbindingen, doelen en inhouden te expliciteren ...;
- beseffen dat de 'leraar er toe doet' en engageren zich vanuit hun professionaliteit en persoonlijkheid ten volle voor hun leerlingen;
- mediëren door o.a. te bemiddelen en te faciliteren vanuit een krachtige vraagstelling om hun leerlingen tot eigen antwoorden te brengen;
- begeleiden op expliciete wijze de processen die bij hun leerlingen leiden tot een verandering van hun denken, handelen en voelen;
- houden bij het aanbod, de werkvormen en de organisatie van het leren rekening met de leef- en belevingswereld van hun leerling en met de wijze waarop en de context waarbinnen die leerling kan en wil leren;'
- ...

6. maken werk van betekenisvol leren.

Zij:

- geven betekenis aan inhouden, aan opdrachten ... zodat hun leerlingen deze begrijpen en als relevant en nuttig ervaren ;
- creëren betekenisvolle contexten die zin hebben en zin geven;
- nodigen hun leerlingen uit om het nieuw geleerde te verbinden met eerdere leerervaringen, om nieuwe verbanden te leggen, er iets nieuws mee te creëren en het zelf toe te passen;
- geloven dat wat echt boeit een grotere ontwikkelwaarde heeft en blijven zoeken naar inhouden waarbij de ontwikkelvelden- en thema's op een samenhangende, zinvolle manier aan bod komen;
- dompelen hun leerlingen onder in nieuwe contexten die rijke ervaringen bieden waardoor die leerlingen eigen interesses, voorkeuren en talenten ontdekken;
- bieden ook voldoende ervaringskansen met betrekking tot leerinhouden waar hun leerlingen minder of geen voeling mee hebben opdat zij deze ook leren waarderen en erkennen als 'de moeite waard';

- stimuleren hun leerlingen om actief op zoek te gaan naar nieuwe ontdekkingen en ervaringen waardoor ze hun leefwereld verbreden en beseffen dat er veel te beleven en te leren valt;
- zetten hun leerlingen aan tot nadenken binnen welke andere contexten ze de nieuw verworven kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes nog kunnen inzetten;
- ...

7. beschouwen en gebruiken 'leefstof' als 'leerstof' en omgekeerd.

Zij:

- zorgen ervoor dat de leefwereld van hun leerlingen bijdraagt tot en onderwerp is van hun leren;
- brengen de omringende cultuur binnen als bron van leren en hebben daarbij aandacht voor zowel de individuele als de groepsidentiteit van hun leerlingen;
- zijn zich bewust van het autobiografisch perspectief waarmee leerlingen en zichzelf de werkelijkheid ervaren en beleven en spelen daarop in met onderwerpen die aansluiten bij hun meervoudige identiteit en de diverse rollen die ze opnemen in het dagelijkse leven;
- stimuleren een onderzoekende en ondernemende grondhouding bij hun leerlingen;
- verkennen samen met de leerlingen de wereld en nodigen hun leerlingen uit om de wereld te verkennen en hun wereld in de klas te brengen;
- trekken zoveel als mogelijk met hun leerlingen de wereld in om er aan en in de werkelijkheid te leren en brengen die werkelijkheid ook in de klas;
- zorgen voor betekenisvolle taken die functioneel, motiverend, relevant en uitdagend zijn;
- gaan op zoek naar inhouden waarbij (meerdere) ontwikkelvelden op een logische, zinvolle manier aan de orde komen;
- hebben er aandacht voor dat leerinhouden waar hun leerlingen weinig voeling mee hebben toch door hen worden ervaren als 'de moeite waard';
- ...

8. ondersteunen metacognitieve processen bij hun leerlingen.

Zij:

- maken tijd om met de leerlingen te reflecteren op de leer- en ervaringsprocessen en stellen daarbij vragen als: Wat heb je gedaan? Wat weet je nu meer? Wat heb je geleerd over jezelf, over jouw manier van leren en leven? ...
- maken cognitieve processen (denken, voelen en handelen) zichtbaar door ze om te zetten in taal (innerlijke spraak) en erover te communiceren;
- maken hun leerlingen bewust van hun eigen gedachten, ideeën, innerlijke vragen ...;
- bieden hun leerlingen kansen om via 'modeling' te leren van de leraar en van andere leerlingen;
- ...

9. zorgen voor effectieve onderwijsarrangementen op maat van hun leerlingen.

Zij:

- vertrekken bij het ontwerpen van hun onderwijsarrangementen vanuit een goed overwogen focus;
- creëren een krachtige leeromgeving;
- hebben aandacht voor de vele gezichten van leren en ontwikkelen en bieden rijke en gevarieerde ervaringskansen voor elke leerling;
- gaan op regelmatige basis de effectiviteit van hun onderwijsaanbod na door: praktijkonderzoek, teamoverleg, kindcontacten, analyse van de leerlingenresultaten en welbevinden van de leerlingen ...;
- ...

10. geloven onvoorwaardelijk in de eigen professionele ontwikkeling en investeren daarin.

Zij:

- hebben vertrouwen in het eigen kunnen;
- voelen zich verbonden met de visie, de inhoud en doelen van Zin in leren! Zin in leven!;
- voelen zich en zijn deel van een team waar ze genereus aan meebouwen;
- ontwerpen en reflecteren vanuit een grondige pedagogische, inhoudelijke en didactische kennis;
- groeien als bemiddelaar in de leer- en ontwikkelprocessen van leerlingen;
- willen zichzelf 'voeden' en geloven dat ook hun eigen professionele identiteit evolueert;
- onderzoeken hun onderwijskwaliteit en sturen waar nodig bij in functie van een nog betere ontwikkeling bij hun leerlingen;
- zijn bereid zich blijvend te verdiepen in het leerplan Zin in leren! Zin in leven! en de eraan verbonden visie, inhoud, toepassingen, instrumenten en uitrusting ...

Gedurende hun loopbaan ontwikkelen leraren meer en meer competenties die het leren van hun leerlingen ten goede komen. Belangrijke stimuli daarbij zijn vorming, leerplandiscours, engagement in lerende netwerken, studie, raadplegen van bronnen, professionele uitwisseling, de durf om te experimenteren, formatieve kwaliteitszorg ...

We hebben oog voor het reflecteren op de eigen onderwijsopvattingen en het onderwijskundig handelen dat er uit voortvloeit.

2. Rijke en gevarieerde ervaringskansen.

Inleiding

Leraren zorgen voor een prikkelende inrichting van de **speel- en leeromgeving**, voor **uitdagende opdrachten** of taken en een **coachende begeleidingstijl**. Ze voorzien een aanbod van rijke ervaringskansen die breed en diepgaand ontwikkelen stimuleren.

Wij vertrekken vanuit **vier ervaringskansen** die – elk op hun eigen wijze – bijdragen aan de persoonsgebonden en cultuurgebonden ontwikkeling van leerlingen:

- ontmoeten
- zelfstandig spelen en leren
- begeleid exploreren en beleven
- geleid spelen en leren

Deze ervaringskansen zien we als een continuüm in eenzelfde onderwijsarrangement of opeenvolgende arrangementen waarbinnen kansen tot 'ontmoeten', 'zelfstandig spelen en leren', 'begeleid exploreren en beleven' en 'geleid spelen en leren' **elkaar afwisselen** en net daardoor bijdragen tot **krachtig en effectief leren**.

Ontmoeten

De leraar treedt op als 'verbinder'.

Duiding: Ontmoeten houdt in dat leerlingen en leraren ongedwongen en spontaan **samen zijn**, genieten van elkaars aanwezigheid, met elkaar communiceren en de bereidheid tonen om zichzelf en elkaar (beter) te leren kennen. Ze gaan met elkaar in dialoog. De actuele en brede leef- en belevingswereld van de leerlingen vormt hierbij het vertrekpunt. De aanpak en het aanbod zijn gericht op het actief beleven van het samenzijn en het groeien in verbondenheid. De leraren creëren een sfeer van samenhangigheid waaruit kinderen de kracht kunnen putten om met volle teugen van het klas- en schoolleven te genieten. Onze onderwijsarrangementen gericht op ontmoeting bieden volop kansen tot perspectiefwisseling, bijvoorbeeld tot het innemen van verschillende sociale rollen en het ontwikkelen van basisvertrouwen.

Ontmoeten daagt leerlingen ook uit op de drie ontwikkelniveaus die binnen de persoonsgebonden ontwikkeling worden nagestreefd: het persoonlijke niveau 'ik', het interpersoonlijke niveau 'jij' en het sociale niveau 'wij'. Het ontmoeten verloopt van 'ik', langs 'jij' naar 'wij', of van 'jij' langs 'wij' naar 'ik'.

Zelfstandig spelen en leren

De leraar als facilitator

Duiding: We spreken van zelfstandig spelen en leren wanneer leerlingen het eigenaarschap over het spelen of leren **zelf in handen** nemen door voor het grootste deel het verloop en de invulling van hun activiteit zelf te bepalen. Dat kan bewust of onbewust zijn, gepland of spontaan, in situaties waarin ze tot spontaan spelen en leren komen. De leerlingen stellen zich present en tonen wie ze zijn en wat hen boeit. Ze etaleren hun groei en bloei.

Dat vraagt om momenten en contexten van zelfstandig spelen en leren waarin leerlingen worden uitgenodigd om speels, onbevangen en creatief om te gaan met de wereld, om er autonoom en actief betekenis in te zoeken. Zelfstandig spelen en leren appelleert de **verantwoordelijkheidszin** van leerlingen en zet hen aan om hun eigen leren en leerproces explicieter in handen te nemen. Daarbij moeten ze eigen keuzes maken en plannen vooropstellen.

De leerkrachten faciliteren vooral. Dat doen ze door een krachtige speel-en leeromgeving met rijke ontwikkelkansen in te richten, door met de leerlingen mee te spelen en te leren en door stimulerende tussenkomsten.

Begeleid exploreren en beleven

De leraar als mede-onderzoeker

Duiding: Bij deze ervaringskans ligt de nadruk op het veelzijdig verkennen, ontdekken en onderzoeken van de echte werkelijkheid. Leerlingen komen **actief in contact** met iets uit hun vertrouwde **leefwereld** of worden uit hun comfortzone gehaald door de confrontatie met iets nieuws. Zowel de leerlingen als de leraren, of leerlingen onderling (peer-to-peer) nemen het initiatief om deze impressiemomenten te starten, te verdiepen en/of uit te breiden.

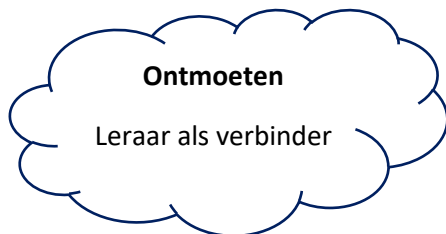
Leraren sporen leerlingen aan tot directe ervaringen en nieuwe ontdekkingen. Ze brengen ordening en structuur aan in opgedane kennis en ervaringen, maar laten hierbij voldoende ruimte voor initiatief en inbreng van de leerlingen.

Geleid spelen en leren

De leraar aan het roer

Duiding: In een geleid aanbod staat de **leraar aan het roer**. Hij/zij stelt doelen voorop en bepaalt grotendeels de koers en het specifieke aanbod of de activiteit door vooraf de verschillende stappen vast te leggen en tijdens de activiteit gericht te begeleiden. Dat de leraar een strak scenario volgt, sluit niet uit dat leerlingen ook zelfstandig kunnen bezig zijn en ruimte tot initiatief krijgen. Ze kunnen bijvoorbeeld werken met een duidelijke leidraad of geprogrammeerde instructie. Door in de voorbereiding van een activiteit, opdracht, belangstellingscentrum of project voldoende kansen in te bouwen die de denkkraft, de creativiteit en het doorzettingsvermogen van de leerlingen stimuleren, versterken de leraren het eigenaarschap over het spelen en leren bij de leerling.

Afwisseling

Elk van deze ontwikkelkansen heeft zijn betekenis. Ze zijn nodig om de doelen uit de verschillende ontwikkelvelden- en thema's te realiseren. Hoe kunnen leerlingen bijvoorbeeld zelfregulerend vermogen ontwikkelen wanneer ze niet regelmatig worden

uitgedaagd tot zelfstandig spelen en leren? Hoe kunnen leerlingen de doelen onder levensbeschouwelijke ontwikkeling realiseren zonder anderen te ontmoeten en ermee in dialoog te gaan? Hebben niet alle leerlingen op een bepaald moment in hun ontwikkeling de gerichte leiding en begeleiding van hun leraar nodig?

Leraren zijn doorheen de verschillende ervaringskansen vanzelfsprekend actief betrokken bij het leren van hun leerlingen, maar ze wisselen wel voortdurend van rol. Het is belangrijk dat ze zich daarvan bewust zijn en kiezen voor een aan de ervaringskans aangepaste begeleidingstijl. Zo kan een leraar er bijvoorbeeld voor kiezen om: minder sturend te zijn bij open opdrachten, op te treden als bemiddelaar of gespreksleider tijdens ontmoetingsmomenten of echt de leiding te nemen tijdens momenten van 'training'.

3. Een zorgwerking gebaseerd op de principes van handelingsgericht werken en het zorgcontinuüm.

1. Handelingsgericht werken (HGW)

Onze werkwijze zorg steunt op volgende uitgangspunten van HGW:

1. Onderwijsbehoefte van kinderen en ondersteuningsbehoefte van leerkrachten en ouders staan centraal.
2. Onze werkwijze is systematisch en transparant.
3. We werken doelgericht en geven haalbare adviezen.
4. We werken vanuit een transactioneel referentiekader.
5. Leerkrachten, interne zorgbegeleiders, ouders, kind, CLB en externe deskundigen werken constructief samen.
6. De positieve aspecten van leerling, leerkracht, zorgbegeleiders en ouders zijn van groot belang.

2. Zorgcontinuüm

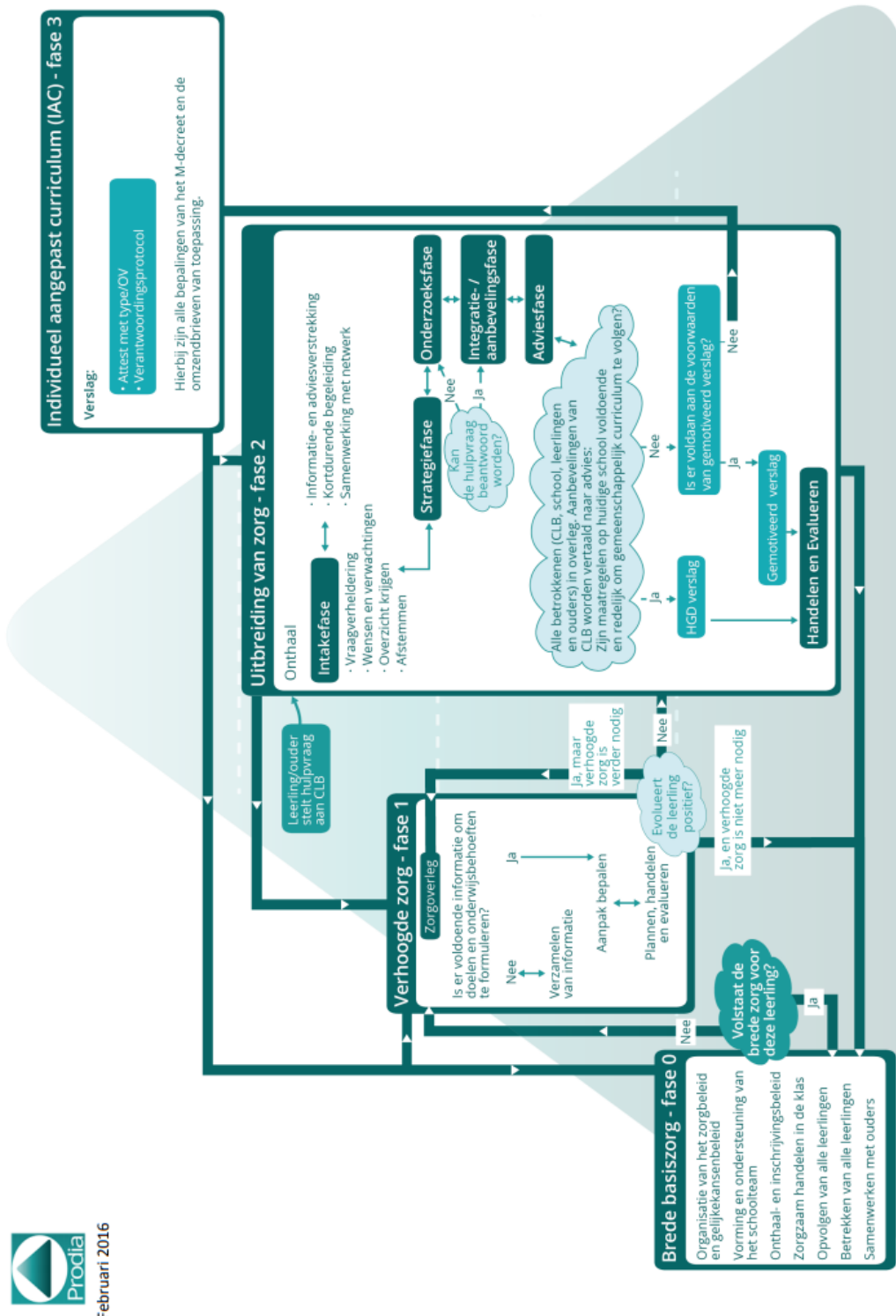
Fase 0: goede preventieve basiszorg voor alle leerlingen.

Fase 1: Verhoogde zorg voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben.

Fase 2: Uitbreiding van zorg – nood aan ondersteuning door externen.

Fase 3: IAC – individueel aangepast curriculum / school op maat.

De concrete uitwerking van het zorgcontinuüm kan teruggevonden worden in schoolinterne documenten KVS en LVS.

De gehele schoolwerking, die kwaliteitsvol onderwijs beoogt, wordt gekoppeld aan dit visiedocument.

Bronnen:

Zin in leren! Zin in leven!, Leerplanboek, Katholiek Onderwijs Vlaanderen, 2018

Vademecum zorg, DOKO vzw, Guimardstraat 1, 1040 Brussel, 2014

Opdrachten voor het Katholiek basisonderwijs in Vlaanderen, Vlaams Verbond van het
katholiek basisonderwijs, DOKO vzw, Guimardstraat 1, 1040 Brussel, 2014

Website: www.prodiagnostiek.be